

fordeles paa Flere; men det ligger ogsaa i Sagens Natur, at den Kommune, der er nærmest ved Veien og som maa sørge for den i større Udstrækning, maa ønske at kunne gaa over til betalt Arbeide, hvad man vel ogsaa efterhaanden vil komme til. Noget anderledes stiller Sagen sig, naar der er Tale om at bibeholde Naturalarbeidet, og tillige om at skabe et helt nyt Grundlag for dette, hvad Loven gjør for Snekastningens Vedkommende. Jeg anser det for meget tvivlsomt, om der derved virkelig opnaas Noget. Jeg er ikke blind for, at Arbeidet maa fordeles paa en anden Maade end hidtil; men i Virkeligheden vil Byrden under egentlige Landbosforhold ramme ganske overordentlig forskjelligt overfor Skatteyderne til Kommunerne, medens det vil være generende i mange Forhold. Det vil ramme overordentlig forskjelligt, for saa vidt der i § 4 i højeste Grad er indført en ligefrem Bernepligt, kan jeg sige, overfor Snekastningen, saaledes at enhver Mand med sit Lyende mellem 18 og 60 Aar skal tage Del i Snekastningsarbeidet. Dertil slutter sig en anden Bestemmelse i § 12, hvorefter $\frac{2}{3}$ af Mandskabet kan tilsiges paa een Gang. Da der virkelig kan være Fare ved en Udsættelse af Snekastningsarbeidet, maa man ganske vist tage saa Mange som mulig; men det maa erkjendes, at der, naar man reiser en saadan Styrke, vil opstaa overordentlige Ulemper ikke blot for den egentlige Landbobrist, men navnlig for Fabriker og større eller mindre Møller, der ville nødes til at standse, naar Kommunen i det Omfang tager deres Folk til Snekastningsarbeide. Kommunen kan under visse Forhold endog udskrive i endnu større Omfang, thi der staar ikke, at man skal nødes med $\frac{2}{3}$, men det er Hovedreglen og det Ordinære, at der kan tages saa Mange. — Der er andre Bestemmelser, som jeg har en Del imod, navnlig Betalingsbestemmelserne i det Omfang, de her have. Der skal efter § 6 gives Betaling efter gangbare Priser, og efter § 19 kan der gives Kredit, idet Skattebeløbet kan bringes i Afregning i de Paagjældendes Tilgodehavende. Jeg tror ikke, at dette er nogen synnerlig praktisk Ordning; det var vist bedre for visse Medlemmer af Samfundet, at der gaves Betaling, som det ogsaa er bestemt i en anden Paragraf i Lovforslaget, og at man i Dørigt lod Arbeidet udføre som Naturalarbeide. Der er saameget mere Grund dertil, som man ved Loven vil komme ind paa et nyt Grundlag, nemlig Betalingen. Der er vist nogen Grund til at lade det gamle Grundlag bestaa, i alt Fald i det Væsentlige. Desuden medfører den hele Ordning efter Lovforslaget overordentlig Uleilighed med Hensyn til Lister, Indberetninger, Regnskabsføring og deslige. Under de nuværende kommunale Forhold paa Landet har jeg megetlig meget imod i for høi Grad at bebyrde Kommunerne med saadanne Indberetninger, naar der ikke opnaas noget virkelig praktisk Udbytte deraf, og det tror jeg

ikke bliver Tilfældet her. Vi have i Landkommunen en virkelig selvstændig Kommune, som, naar enkelte Tilfælde indtages, vil kunne leve sit eget Liv, og som kun er underkastet Regnskabskontrol. Alt hvad den ellers har med Amtsrådet at gjøre, indskrænker sig til Saanefager i ekstraordinære Tilfælde og Bekræftelse ved Amtsrådet, men den er stillet saaledes, at Medlemmerne have et virkelig Arbeide og en virkelig Indflydelse, idet de selv vælge deres Formand, og hele denne Ordning synes det mig, at man af praktiske Grunde saavidt muligt skal lægge Vægt paa. Jeg tror ikke, at man bør komme ind paa Noget, der kan sammenstilles med Ræmmerne i Byerne; men dertil glider man mere og mere hen, naar man altfor meget fordrer Formaliteter, Lister og Regnskaber; det Gne fører til det Andet. Der er et lille Punkt, som jeg skal henlede Opmærksomheden paa, det er Bødernes Størrelse. De begynde med en Krone, og det er sedvanligt, at Retsbejterene benytte den laveste Mulkt; men for en Krone kan det udmærket betale sig at udeblive. Vi have allerede nu temmelig mange Exempler paa, at Folk udeblive fra Snekastning, fordi Bøden er saa ringe, at det kan betale sig. Nu bestemmes det her, at der skal leies Folk, men naar man vil reise Mandskab paa den Maade, er det ikke ofte nogen let Sag at faae Folk. Det er overhovedet ikke let at faae leiede Folk til Snekastning, blandt Andet fordi de arbejdsføre Kræfter i Reglen ville være i Arbeide. Jeg kan ikke negte, at det for mig staar som noget Unsikkert, om man kunde ordne Sagen paa en noget simplere Maade. Jeg har nogen Betænkelse ved at sige det, da jeg jo veed, at Loven har været Gjenstand for en grundig Behandling, men jeg tror dog at burde nævne, hvad der efter min Overbevisning kunde være tilstrækkeligt. Det er da navnlig det, at man blev staaende paa Grundlag af § 3 sammenholdt med § 24, hvilken sidste Paragraf nævner en Ordning, som skal kunne træde i værk, indtil en Lov om mellemkommunal Befattning er given. Jeg seer ikke, der er Noget i veien for, at man bliver staaende derved. Man fik da et nyt Grundlag, nemlig det betalte Arbeide; man vilde dernæst blive ved det ældre Grundlag i Loven af 30te Decbr. 1858, noget forandret, og man vilde dertil faae en subsidiar Bestemmelse, som sagde, at man kun i Nødstilfælde eller under overordentlige Omstændigheder maatte rekvirere Arbeide til Kommunerne af Mænd, der leve af Arbeide. Det maatte i saa Tilfælde være det Gnefte, de bleve benyttede til, og det maatte være en rimelig Betaling, der blev given dem. Jeg kan ikke negte, at jeg ikke er istand til at se Andet, end at man ret vel kan blive staaende paa det Grundlag, og som en Grund, hvorfor man ogsaa skulde gjøre det, skal jeg tillade mig at gjentage, at naar man skaber et helt nyt Grundlag, nemlig Betaling, men beholder det ældre